

โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวง ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

1. หน่วยงานรับผิดชอบหลัก

1.1 หน่วยงานหลัก สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) / สวพส.

1.2 หน่วยงานบูรณาการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์/นโยบาย

2.1 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

2.2 ประเด็นยุทธศาสตร์ตามแผนย่อยของแผนแม่บท แผนแม่บท 15 พลังทางสังคม ประเด็นแผนย่อย

4.1.1 การเสริมสร้างทุนทางสังคม

2.3 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 หมายความว่า 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอเหมาะสม : แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม

2.4 นโยบายรัฐบาล : มุ่งมั่นที่จะพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ สร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติพระราชกรณียกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ และดำเนินงานตามแนวพระราชดำริอย่างต่อเนื่อง

3. หลักการและเหตุผล

พื้นที่ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ภูเขาหินปูนทอดตลอดแนวจากด้านเหนือถึงด้านใต้ ประชากรในพื้นที่ห้วยเขย่งส่วนใหญ่อพยพมาจากพื้นที่เดิมซึ่งเป็นที่ลุ่มอุดมสมบูรณ์ มาอาศัยอยู่บริเวณเชิงเขาหินปูน ดังนั้น การเปลี่ยนรูปวิถีชีวิตทำให้ประชากรในพื้นที่ประสบปัญหาในการทำอาชีพเกษตรหลายด้าน เช่น น้ำอุปโภคบริโภคมีความเป็นด่างสูง ขาดแคลนน้ำทำการเกษตรในฤดูแล้ง สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ดินต้นมีเศษหินหรือก้อนหินทำให้รากพืชยังลึกลงไปใต้ดินได้ยาก เกษตรกรมีการใช้ที่ดินผิดประเภท มีต้นทุนในการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำทำให้รายได้ของเกษตรกรลดลง นอกจากนี้ยังขาดเงินทุนทำให้มีหนี้สิน และพื้นที่บางส่วนถูกเปลี่ยนมือรวมทั้งมีการรุกป่าที่ดินเข้าไปในเขตป่า

เมื่อปี พ.ศ. 2550 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกาญจนบุรี (ส.ป.ก.กาญจนบุรี) ได้ร่วมบูรณาการสนับสนุนโครงการขยายผลโครงการหลวงห้วยเขย่งในรูปของคณะกรรมการระดับจังหวัด โดยมีสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) / สวพส. เป็นหน่วยงานหลัก ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อโครงการเป็น “โครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงห้วยเขย่ง” ตามประกาศสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2559 มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรให้เกษตรกรสามารถสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ สามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร ทำการเกษตรได้อย่างครบวงจร มีการวางแผนการผลิตและการตลาดร่วมกันภายในชุมชน การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม บนพื้นฐานของงานวิจัยและพัฒนาของโครงการหลวง รวมทั้งการพัฒนาที่สอดคล้องกับภูมิสังคมของแต่ละชุมชน และสร้างเครือข่ายระหว่างเกษตรกรและชุมชนอื่น ๆ ในพื้นที่โครงการหลวงและตลาดภายนอก

ด้วยปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ สวพส. ได้กำหนดแผนการดำเนินงานด้วยยุทธศาสตร์การวิจัยสนับสนุนการพัฒนาชุมชนบนพื้นที่สูง การพัฒนาส่งเสริมอาชีพและการตลาด สร้างความเข้มแข็งของชุมชน อนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น และการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการ ส.ป.ก. จึงมุ่งเน้นการพัฒนาส่งเสริมอาชีพและการตลาด โดยมีแผนการส่งเสริมและยกระดับการผลิตสู่ระบบเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพทางเลือกยกระดับคุณภาพสินค้าการเกษตรและผลิตภัณฑ์สู่มาตรฐานสินค้าปลอดภัย พัฒนาศักยภาพด้านการวางแผนผลิต การตลาด การสร้างเครือข่ายทางการตลาด พัฒนาช่องทางตลาดออนไลน์ และการจัดการโลจิสติกส์บนพื้นที่สูง

4. วัตถุประสงค์

- 4.1 เพื่อพัฒนาอาชีพของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินตามแนวทางของโครงการหลวง
- 4.2 เพื่อเพิ่มรายได้ของเกษตรกรให้เพียงพอต่อการดำรงชีพ

5. กลุ่มเป้าหมายการดำเนินการ

เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ในพื้นที่ส่งเสริมของโครงการฯ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 30 ราย

6. พื้นที่ดำเนินการ

เขตปฏิรูปที่ดิน ในพื้นที่ส่งเสริมของโครงการฯ ตำบลห้วยเขย่ง อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี

7. หลักเกณฑ์/เงื่อนไข

7.1 การคัดเลือกพื้นที่

1) สภาพทางกายภาพ เป็นพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินและสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมของโครงการหลวง (พืชผัก ไม้ผล หรือการเกษตรแบบผสมผสาน)

2) สภาพทางเศรษฐกิจและสังคม มีการรวมกลุ่มอาชีพเบื้องต้น หรือกลุ่มการตลาดมาก่อน

7.2 การคัดเลือกเกษตรกร เป็นเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาพื้นที่สูงแบบโครงการหลวงของ สวพส. หรือมีความสนใจเข้าร่วมกลุ่มกับกลุ่มเกษตรกรในโครงการ

8. วิธีดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม

- 8.1 จัดทำแผนปฏิบัติการโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกร
- 8.2 ประสาน สืบถามข้อมูลพื้นที่ เกษตรกรเป้าหมาย/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงโครงการ
- 8.3 คัดเลือกเกษตรกรเพื่อเข้ารับการส่งเสริมองค์ความรู้ จำนวน 30 ราย
- 8.4 ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ/ศึกษาดูงาน เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 30 ราย
- 8.5 สนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 30 ราย
- 8.6 คัดเลือกเกษตรกรที่พร้อมในการพัฒนาให้เป็นตัวอย่างด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต (การลดต้นทุน คุณภาพ/มาตรฐาน และการจัดการผลิต) จำนวน 1 ราย และสนับสนุนปัจจัยการผลิต
- 8.7 การรายงานความก้าวหน้า ผลการดำเนินงาน และผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำเดือนในระบบ ALRO Tracking และรูปแบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานประจำปี
- 8.8 การติดตามประเมินผลเกษตรกรตามแบบสัมภาษณ์เกษตรกรที่ผ่านการฝึกอบรม และเกษตรกรตัวอย่าง
- 8.9 การจัดกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติ การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ผลการดำเนินงานโครงการ และการจัดงาน/นิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ
- 8.10 การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.จังหวัด/ส่วนกลาง

9. ตัวชี้วัด

- 9.1 เชิงปริมาณ : เกษตรกรเป้าหมายได้รับการส่งเสริมตามแนวทางพระราชดำริ 30 ราย
- 9.2 เชิงคุณภาพ : เกษตรกรเป้าหมายน้อมนำแนวพระราชดำริไปปฏิบัติและได้ผลจริงไม่น้อยกว่าร้อยละ 60
- 9.3 ผลสัมฤทธิ์ : ร้อยละ 60 ของเกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้มีรายได้สุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 10

10.งบประมาณ

- รวมทั้งสิ้น 746,00 บาท (เจ็ดแสนสี่หมื่นหกพันบาทถ้วน) ประกอบด้วย
 - 10.1 งบประมาณตาม พ.ร.บ.งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2568 จำนวน 638,900 บาท (หกแสนสามหมื่นแปดพันเก้าร้อยบาทถ้วน)
 - 10.2 เงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามแผนการใช้จ่ายเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2568 จำนวน 107,100 บาท (หนึ่งแสนเจ็ดพันหนึ่งร้อยบาทถ้วน)

11. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568

12.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 12.1 เกษตรกรในโครงการสามารถวางแผนการผลิตและการตลาดร่วมกันภายในชุมชน
- 12.2 เกษตรกรในโครงการสามารถทำการเกษตรได้อย่างครบวงจร มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้วยการลดต้นทุน ผลผลิตมีคุณภาพ มีมาตรฐาน และการจัดการผลผลิตได้
- 12.3 สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่ม
- 12.4 เกษตรกรในโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 12.5 เกษตรกรสามารถจัดการระบบผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตควบคู่ไปกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม